

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁZOV FAKULTY

Evidenčné číslo: 19300/B/2012/1398716267

PODNIKANIE ZAHRANIČNEJ OSOBY
NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

(Bakalárska práca)

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁZOV FAKULTY**

**PODNIKANIE ZAHRANIČNEJ OSOBY
NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

(Bakalárska práca)

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: 6221 7 00 , Medzinárodné ekonomické vzťahy

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného práva

Vedúci záverečnej práce: JUDr. Halina Martyniv, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 30.03.2012

.....
(podpis študenta)

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som rada pod'akovala JUDr. Halina Martyniv, PhD., za cenné pripomienky a odborné rady, ktorými prispela k vypracovaniu tejto bakalárskej práce.

ABSTRAKT

BÖLCSKEI, Kornélia: *Podnikanie zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodného práva. – Vedúci záverečnej práce : Judr. Halina Martyniv, PhD. – Bratislava: FMV EU , 2012, 44 s.

Cieľom záverečnej práce je analyzovať podnikanie zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky. Práca charakterizuje, analyzuje a komparuje jednotlivé formy podnikania na území Slovenskej republiky.

Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu podnikania v Slovenskej republike, uvádza dôvody, pre ktoré zahraniční investori vstupujú na slovenský trh. Ďalej v tejto kapitole charakterizujeme podnikanie na Slovensku, definovanie pojmov podnikanie, podnikateľ, právne formy podnikania a oprávnenie zahraničných osôb podnikat' na území Slovenskej republiky.

V druhej časti sú vytýčené ciele práce a zvolená metodika, postup pri vypracovaní práce.

V tretej kapitole sú charakterizované a analyzované vybrané právne formy podnikania.

Záverečná kapitola sa zaoberá majetkovou účasťou zahraničných osôb v slovenských právnických osobách a charakteristikou ich foriem.

Výsledkom riešenia danej problematiky sa dozvieme ako zahraničná osoba môže na území Slovenskej republiky v rámci právnej legislatívy podnikat'.

Kľúčové slová:

Podnikanie, zahraničná osoba, Obchodný zákonník, podnikateľ, právne formy podnikania

ABSTRACT

BÖLCSKEI, Kornélia: *Podnikanie zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodného práva. – Vedúci záverečnej práce : Judr. Halina Martyniv, PhD. – Bratislava: FMV EU , 2012, 44 s.

The thesis is an example of the foreign business persons in the Slovak Republic. Thesis is a characteristics, analysis and comparison of different forms of business.

The work is divided into four chapters. The first chapter is devoted to the current state of business in the Slovak Republic, shows us why foreign investors entering the Slovak market. Further in this chapter we characterize enterprises in Slovakia, definition of business concepts, business, legal form of business license and foreign business people in the Slovak Republic.

The second part is to set goals and work methodology chosen, the process of working labor.

The third chapter described and analyzed by selected legal forms of business. The final chapter deals with the equity participation of foreign persons in the Slovak legal entities and their characteristic forms.

The result of solving this issue is the fact that a foreign person can be in the Slovak Republic in the legal business of legislation.

KEY WORDS

Enterprise, a foreign person, the Commercial Code, business, legal forms of business

O B S A H

Úvod.....	8
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	9
1.1 Podstata podniku a podnikania	
1.1.1 Podnikanie	11
1.1.2 Podnikateľ	12
1.1.3 Právne formy podnikov.....	13
1.1.4 Oprávnenie zahraničných osôb podnikat' na území SR.....	13
1.2 Vybrané právne formy podnikania	
1.2.1 Podnik živnostníka	14
1.2.2. Družstvo.....	15
1.2.3. Európske družstvo.....	16
1.2.4. Európska spoločnosť	17
1.2.5. Európske zoskupenie hospodárskych záujmov	21
1.2.6. Organizačná zložka zahraničnej osoby	23
2 Cieľ a metodika práce a metódy skúmania	27
3 Majetková účasť v slovenských právnických osobách.....	29
3.1 Joint ventures.....	30
3.2 Slovenská právnická osoba s výlučne zahraničným kapitálom.....	33
3.3 Tiché spoločenstvo	34
4 Výsledky práce a diskusia	38
Záver.....	41
Zoznam skratiek.....	42
Zoznam použitej literatúry	43

ÚVOD

Bakalárska práca sa venuje problematike podnikania zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky a formám podnikania, ktoré si môže zvoliť zahraničná osoba, keď sa rozhodne podnikat' na Slovensku. Toto rozhodnutie nesie so sebou určité riziko, lebo právne predpisy upravujúce podnikanie v každom štáte sa líšia.

Problematika je aktuálna aj preto, lebo ročne narastá počet zahraničných osôb zakladajúcich nové podnikateľské jednotky na Slovensku, za hraníc stále pribúdajú noví hráči.

V prvej časti bakalárskej práce je definovaný pojem podnikanie v teoretickej rovine. Výrobky a služby v trhovej ekonomike sú výsledkom podnikateľskej aktivity. Podnikateľská činnosť je základným pilierom fungovania trhovej ekonomiky, ako aj efektívneho rozdeľovania všetkých zdrojov.

Pojmy podnikanie, podnik, podnikateľ sú v ekonomickej literatúre veľmi frekventované a vysvetľujú sa rôzne. Základným východiskom mojej práce bude predovšetkým legislatívna úprava, ktorá je uvedená v Obchodnom zákonníku. Prácu doplním aj poznatkami iných smerníc a zákonníkov.

Pre náplň významu bakalárskej práce a jej obmedzený rozsah nie je podstatné (a ani možné) zachytiť celý proces podnikania so všetkými súvisiacimi náležitosťami, napriek tomu sa pokúsim aspoň o základný prehľad.

Práca v ďalšej kapitole objasňuje vybrané právne formy podnikania, ktoré sú na Slovensku najpoužívanjšie, spôsob ich založenia, fungovania a samotný zánik spoločnosti.

V kapitole majetkovej účasti zahraničných osôb v slovenských právnických osobách charakterizujeme jednotlivé formy majetkovej účasti, ochranu majetkových záujmov a premiestnenie sídla právnickej osoby do tuzemska.

Posledná podkapitola analyzuje podnikateľské prostredie na Slovensku.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

Slovenská republika je jednou z investične najatraktívnejších krajín v Európe, o čom svedčia aj makroekonomické ukazovatele krajiny. Slovensko je jednou z najviac otvorených ekonomík a patrí medzi najrýchlejšie rastúce krajiny EÚ.

Medzi komparatívne výhody investovania na Slovensku možno tiež zaradiť nízku priemernú cenu práce v porovnaní s ďalšími krajinami regiónu. Dopravnú infraštruktúru tvorí rýchlo sa rozvíjajúca medzinárodná letecká doprava, lodné spojenie po rieke Dunaj a všetky významné európske koridory (diaľnice, železnice).¹

Bratislava ako hlavné mesto SR má oproti ďalším veľkým mestám výhodu vzhľadom na svoju strategickú polohu. Blízkosť okolitých hlavných miest (Bratislava - Viedeň 65 km, Bratislava – Budapešť 205 km, Bratislava - Praha 350 km) je obrovskou príležitosťou pre spoločnosti fungujúce na území Slovenskej republiky presadiť svoje hotové výrobky alebo služby v okolitých štátoch a využiť potenciál, ktoré im tieto môžu ponúknuť.²

Po osamostatnení sa a rozpade Česko-slovenskej federatívnej republiky 01.01.1993 Slovensko vybuďoval svoju prestíž na európskej aj na medzinárodnej scéne. Za 15 rokov jej existencie sa podarilo obnoviť staré značky a vybudovať nové v určitých sektoroch národného hospodárstva. Okrem hlavných zahraničných spoločností US Steel, Volkswagen, KIA, PSA -Peugeot Citroën, Samsung, Sony a Siemens, ktoré sa rozhodli pre Slovensko a tvoria veľkú časť jeho vývozu do celého sveta, Slovensko sa tiež preslávilo produkciou a vývozom výrobkov pod vlastnou značkou ako napr. Zlatý Bažant, Frankovka Modrá, Demänovka, Figaro, Deva, Slovenská bryndza, Niva, Harman, Matador.³

Prvých osem rokov nového milénia Slovensko bolo lídrom v lákaní investorov v regióne. V krízovom roku 2009 prišlo vytriezvenie a s ním aj odlev zahraničných investícií.

„Rok 2010 nebol taký, ako predkrízový. Dokonca, keď to porovnáme s okolitými krajinami, tak Slovensko nepritiahlo taký počet zahraničných investícií ako Česko, Poľsko

¹ Podnikanie na Slovensku. . [online]. Bratislava :NARMSP,2009. 6 s. [cit. 2012.03.10.]

² Tamtiež, s.6

³ Tamtiež, s.6

či Bulharsko,” zhrnul riaditeľ korporátneho a investičného bankovníctva UniCredit Bank Miroslav Štokendl.⁴

Od konca roka 2008 vzrástol počet podnikateľských subjektov ovládaných zahraničným kapitálom na Slovensku približne o 4 tis. na takmer 23 tisíc. Najväčší i podiel majú zahraničné podniky vo výrobe dopravných prostriedkov, nasleduje farmaceutické odvetvie a energetika. Zahraničné spoločnosti zohrávajú významnú úlohu aj pri tvorbe pracovných miest, keď približne každý tretí zamestnanec na Slovensku je zamestnaný v spoločnosti riadenej zahraničným vlastníkom.

Firmy pod kontrolou zahraničného kapitálu majú významný podiel na ekonomikách Strednej Európy. Podniky pod zahraničnou kontrolou sa v súčasnosti podieľajú na pridanej hodnote v Maďarsku takmer 47%, na Slovensku 44% a v Českej Republike 40%. Investície na Slovensko prúdia najmä z krajín EÚ. Nie je teda prekvapivé, že viac ako 3 pridanej hodnoty podnikov pod zahraničnou kontrolou vyprodukovali práve podniky ovládané kapitálom z krajín EÚ - najmä Nemecka (8% pridanej hodnoty Slovenska), Holandska (7%), Talianska (5%), Rakúska (4%), Francúzska (2%), ale aj napríklad susednej Českej Republiky (2%). Podniky ovládané zahraničným kapitálom z krajín EÚ sa tak spolu podieľajú na tvorbe pridanej hodnoty na Slovensku 34%. Z mimoeurópskych krajín majú významnejší podiel (nad 1% pridanej hodnoty krajiny) len USA (5%) a Južná Kórea (1%).⁵

Na Slovensku pritom neinvestujú len veľké nadnárodné spoločnosti, ale aj množstvo menších podnikov. Približne 80% podnikov, resp. prevádzok na Slovensku kontrolovaných zahraničným kapitálom sa dá zaradiť medzi malé a stredné podniky (do 250 zamestnancov).

Zahraničné firmy výrazne zvýšili v roku 2011 objem investícií na Slovensku. Vyplýva to u údajov agentúry SARIO, podľa ktorých vzrastie aj počet vytvorených pracovných miest. Celkový objem investícií dosiahne viac ako 517 miliónov eur.⁶

⁴ Luppová, Stanislava. 2011. Tento rok k nám mieri viac zahraničných investorov. In: *aktuálne.sk*. 25.11.2011. [online]. [cit. 2011-14-03]. Dostupné na internete: < <http://aktualne.atlas.sk/tento-rok-k-nam-mieri-viac-zahranicnych-investorov/ekonomika/slovensko-a-ekonomika/>>

⁵ SITA.2010. Takmer polovicu pridanej-hodnoty na Slovensku vytvorila zahranične firmy. In: Pravda. [online]. 19.11.2010 [cit. 2012-17-02] Dostupné na internete: < http://spravy.pravda.sk/takmer-polovicu-pridanej-hodnoty-na-slovensku-vytvorila-zahranicne-firmy-1r8-sk_ekonomika.asp?c=A101119_215116_sk_ekonomika_p01#ixzz1mIIZkRt8>

⁶ TA3. 2011. Zahraničné firmy zainvestovali 517 mil. €. In: TA3 . [online]. 15.12.2011 [cit. 2012-02-11] Dostupné na internete: <<http://www.ta3.com/clanok/5820/zahranicne-firmy-zainvestovali-517-mil.html>>

Na druhej strane, zahraničné firmy si Slovensko za svoju "investičnú destináciu" vyberajú najmä vďaka vysokej produktivite slovenských pracovníkov, zhodli sa odborníci na konferencii Slovensko a zahraničné investície. SARIO sa snaží Slovensko v očiach investorov "predať" ako krajinu s dobrým makroekonomickým zázemím, hospodárskou stabilitou a nízkym zadlžením.⁷

1.1 PODSTATA PODNIKU A PODNIKANIA

1.1.1 Podnikanie

Podnikanie v trhovej ekonomike je súbor činností, kde základné otázky- čo vyrábať, ako vyrábať, pre koho vyrábať- organizácie ekonomiky ležia v rukách jednotlivcov. Môžeme ho tiež vymedziť, že ide o činnosť, ktorá je zameraná na vytváranie ekonomickej rovnováhy. Podnikanie je aktivita, ktorej cieľom je tak vyhľadávať tzv. „biele, prázdne“ miesta na trhu, t.j. podnikateľské príležitosti, ako aj ich využívať. Základným právnym aktom, ktorý upravuje pojem podnikanie, je Obchodný zákonník, č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Podľa Obchodného zákonníka podnikanie je činnosť, ktorú možno charakterizovať piatimi znakmi.

- Sústavnosť- sa rozumie činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Sústavnou činnosťou nemožno rozumieť len nepretžitú činnosť. Môže sa vykonávať napríklad len sezónne alebo pri určitých príležitostiach – na trhoch, veľtrhoch, burzových dňoch.

- Samostatnosť- činnosť, ktorej základným princípom je slobodné rozhodnutie podnikateľa o premete podnikania, taktiež vyžaduje ekonomickú samostatnosť a aj právnu samostatnosť.

- Vlastné meno - ide o činnosť, ktorá vyžaduje, aby fyzická osoba konala pod svojím vlastným menom a priezviskom a právnická osoba pod svojím obchodným menom.

⁷ Luppová, Stanislava. 2011. Tento rok k nám mieri viac zahraničných investorov. In: *aktuálne.sk*. 25.11.2011. [online]. [cit. 2011-14-03]. Dostupné na internete: < <http://aktualne.atlas.sk/tento-rok-k-nam-mieri-viac-zahranicnych-investorov/ekonomika/slovensko-a-ekonomika/>>

- Vlastná zodpovednosť- podnikateľ sa svojou činnosťou zodpovedá tretím osobám za dodržiavanie zmluvných podmienok, právnych predpisov za záväzky voči veriteľom a podobne.

- Ziskovosť- je základným motívom podnikania.

Hore uvedené znaky podnikania podľa Obchodného zákonníka majú svoj význam. Pokiaľ niektorý znak chýba, nemožno hovoriť o podnikaní. Napr. činnosť tlmočníkov, znalcov, daňových poradcov nespĺňa znak sústavnosti, preto ju nepovažujeme za podnikateľskú činnosť.

Základnými subjektmi podnikania sú:

- Podnik jednotlivca- fyzické alebo právnické osoby, ktoré vlastnia ekonomicky a právne samostatný podnikateľský subjekt a samostatne, nezávisle rozhodujú o svojej podnikateľskej činnosti.

Ide napr. o podnik živnostníka alebo spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá je vo vlastníctve jedinej osoby.

- Podnikateľské jednotky- sú vo vlastníctve skupiny fyzických alebo právnických osôb a spoločne rozhodujú o podnikaní. Takými jednotkami sú napr. obchodné spoločnosti s viacerými spoločníkmi, družstvá, banky, poisťovne a podobne.

1.1.2 Podnikateľ

Podnikateľská činnosť musí mať svojho konkrétneho nositeľa - podnikateľa.

Podnikateľa definuje Obchodný zákonník, podľa ktorého sa za podnikateľa považuje fyzická alebo právnická osoba, ktorá:

- je zapísaná v obchodnom registri
- podniká na základe živnostenského oprávnenia
- podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- je fyzická osoba, ktorá uskutočňuje poľnohospodársku činnosť a na jej výkon je evidovaná.

Základné právne normy, ktoré upravujú podnikanie v Slovenskej republike sú:

- **Obchodný zákonník** (zákon č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov) – upravuje postavenie podnikateľa, záväzkové vzťahy, ktoré s podnikaním súvisia, napr. hospodársku súťaž, účtovníctvo podnikateľov a obchodný register.

- **Živnostenský zákon** (zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov) – upravuje podmienky živnostenského podnikania a kontrolu ich dodržiavania.
- **Občiansky zákonník** (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) – upravuje vzťahy občanov s podnikateľskými subjektami.

1.1.3 Právne formy podnikov

V súlade s platnými zákonmi v Slovenskej republike právne formy môžeme rozdeliť na:

- podnik jednotlivca - osoba zapísaná v Obchodnom registri a podniká na základe živnostenského oprávnenia alebo na základe osobitných predpisov alebo vykonáva poľnohospodársku evidovanú činnosť.
- Obchodné spoločnosti - personálne spoločnosti (verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť), kapitálové spoločnosti (spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť).
- Družstvo, Európske družstvo
- Podnik zahraničnej osoby
- Európska spoločnosť
- Európske zoskupenie hospodárskych záujmov
- Organizačná zložka zahraničnej osoby

1.1.4 Oprávnenie zahraničných osôb podnikat' na území SR

Zahraničnou osobou sa na účely Obchodného zákonníka rozumie fyzická osoba s bydliskom, alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky. Zahraničné osoby môžu podnikat' na území Slovenskej republiky za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako občania SR, pokiaľ z Obchodného zákonníka, alebo zákona o živnostenskom podnikaní nevyplýva niečo iné.

Zahraničné osoby, ktoré majú právo podnikat' v zahraničí, sa pokladajú za podnikateľa v zmysle ustanovení ObchZ.⁸

⁸ § 21 ods 1,2 Obchodného zákonníka

1.2 VYBRANÉ FORMY PODNIKANIA

1.2.1 Podnik živnostníka

Rozhodujúcou formou podniku jednotlivca je živnosť, ktorá je upravená živnostenským zákonom (zákon č. 455/ 1991 Zb. v znení neskorších predpisov).

Podľa živnostenského zákona je za živnosť považovaná sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, s cieľom dosiahnuť zisk a za podmienok stanovených zákonom.⁹

Živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené Živnostenským zákonom .Fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky (ďalej len "zahraničná osoba") môže na území Slovenskej republiky prevádzkovať živnosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba alebo slovenská právnická osoba, ak zo Živnostenského zákona alebo z iného osobitného predpisu nevyplýva niečo iné. Na účely tohto zákona sa slovenskou fyzickou osobou rozumie fyzická osoba s bydliskom na území Slovenskej republiky a slovenskou právnickou osobou právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky.¹⁰

Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- a) dosiahnutie veku 18 rokov,
 - b) spôsobilosť na právne úkony,
 - c) bezúhonnosť,
- ak tento zákon neustanovuje inak.¹¹

Keď fyzická alebo právnická osoba splní všetky podmienky prevádzkovania živnosti, tak príslušný živnostenský úrad mu udeľuje živnostenské oprávnenie, ktoré môže vykonávať na celom území Slovenskej republiky.

Oprávnenie prevádzkovať živnosť (ďalej len "živnostenské oprávnenie") vzniká právnickým osobám už zapísaným do obchodného registra, právnickým osobám, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú, a fyzickým osobám s bydliskom v členskom štáte Európskej únie alebo v členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

⁹ § 2 Živnostenského zákonníka

¹⁰ § 5 Živnostenského zákonníka

¹¹ § 6 Živnostenského zákonníka

dňom ohlásenia, alebo ak je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom; za deň ohlásenia sa považuje deň, ktorým má ohlásenie všetky náležitosti podľa § 45, § 45a a §46. Podanie, ktoré spĺňa náležitosti ohlásenia a obsahuje predmet podnikania, na ktorý už podnikateľovi vzniklo živnostenské oprávnenie, alebo ktorý nie je živnosťou, nie je ohlásením.¹²

Preukazom živnostenského oprávnenia je

- a) osvedčenie o splnení podmienok ustanovených týmto zákonom na prevádzkovanie živnosti (ďalej len "osvedčenie o živnostenskom oprávnení"); do vydania osvedčenia o živnostenskom oprávnení rovnopis ohlásenia s preukázaným doručením,
- b) výpis zo živnostenského registra.¹³

Ak „ŽZ“ neustanovuje inak, zahraničným osobám a fyzickým osobám, ktoré sa podľa osobitného predpisu povinne zapisujú do obchodného registra, sa pri splnení určených podmienok vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení pred zápisom do obchodného registra. Pri nesplnení určených podmienok sa im o tom vydá rozhodnutie.¹⁴

1.2.2 Družstvo

Družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založené s cieľom podnikania, alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych, alebo iných potrieb svojich členov. Družstvo je právnickou osobou, ktorá za porušenie svojich záväzkov zodpovedá celým svojím majetkom. Družstvo musí mať najmenej päť členov, alebo aspoň dve právnické osoby a založí konaním ustanovujúcej schôdze družstva.

Základné imanie družstva tvorí súhrn členských vkladov v minimálnej výške 1 250 Eur. Pred podaním návrhu do „OR“ musí byť splatená aspoň polovica zapisovaného základného imania. Členovia neručia za záväzky družstva, ale vo stanovách družstva sa môže určiť, že členovia družstva alebo niektorí z nich, majú na základe rozhodnutia členskej schôdze voči družstvu do určitej výšky uhradzovacie povinnosti presahujúce členský vklad na krytie strát družstva.

Družstvo je povinné pri svojom vzniku zriadiť nedeliteľný fond najmenej vo výške 10 % zapisovaného základného imania. Tento fond družstvo dopĺňa najmenej o 10 % ročného čistého zisku, a to až do doby, kým výška nedeliteľného fondu dosiahne sumu rovnajúcu sa polovici zapisovaného základného imania družstva.

¹² Ods 1 § 10 Živnostenského zákonníka

¹³ Ods 2 § 10 Živnostenského zákonníka

¹⁴ Ods 3 § 10 Živnostenského zákonníka

Orgány družstva:

- a) členská schôdza,
- b) predstavenstvo,
- c) kontrolná komisia,
- d) ďalšie orgány družstva podľa stanov

1.2.3 Európske družstvo

Európska družstevná spoločnosť je upravená **nariadením Rady (ES) č. 1435/2003** z 22. júla 2003 o stanovách európskeho družstva (SCE) a smernicou Komisie 2003/72/ES z 22. júla 2003, ktorou sa dopĺňa štatút Európskej družstevnej spoločnosti vzhľadom na zapojenie zamestnancov.

Na úrovni slovenského vnútroštátneho práva je Európske družstvo upravené **zákonom** zo 6. februára 2007 **o európskom družstveč. 91/2007 Z. z.** o európskom družstve.

Európske družstvo sa považuje za nadnárodnú európsku obdobu národnej právnej formy družstva, ktorá sa zapisuje do obchodného registra v členskom štáte svojho sídla. Zápis európskeho družstva do obchodného registra v štáte jeho sídla a jeho výmaz z tohto registra sa povinne zverejňujú aj v Úradnom Vestníku EU.

Európske družstvo, ako právna forma má kapitálový charakter a povinne vytvára základné imanie, ktoré sa vyjadruje v národnej mene. Minimálna výška základného imania je 30 000 EUR. Povinnou náležitosťou obchodného mena európskeho družstva je označenie právnej formy skratkou „SCE“, ktorá sa uvádza pred alebo za obchodným menom. Pokiaľ v stanovách SCE pri jeho založení nie je určené inak, člen SCE ručí iba do výšky členského vkladu, na ktorého splatenie sa zaviazal. Ak všetci členovia SCE ručia obmedzene, obchodné meno SCE obsahuje dodatok „s ručením obmedzeným“.

Základným predmetom podnikania alebo činnosti SCE, je uspokojovanie potrieb jeho členov a rozvoj ich hospodárskej a sociálnej činnosti, najmä uzatváraním dohôd s nimi na dodávku tovarov, alebo poskytovanie služieb, alebo na výkon práce toho druhu, ktorý SCE vykonáva alebo zadáva.

SCE môže byť založená:

- a) piatimi, alebo viacerými fyzickými osobami s bydliskom v aspoň dvoch členských štátoch,

b) piatimi, alebo viacerými fyzickými osobami a obchodnými spoločnosťami, alebo družstvami a inými právnickými osobami upravenými verejným alebo súkromným právom, založenými podľa práva členského štátu, s bydliskom alebo sídlom aspoň v dvoch rôznych členských štátoch, alebo upravenými právom aspoň dvoch členských štátov,

c) obchodnými spoločnosťami, alebo družstvami a inými právnickými osobami, ktoré sa spravujú verejným alebo súkromným právom, založenými podľa práva členského štátu, ktoré sa spravujú právom aspoň dvoch členských štátov,

d) zlúčením, alebo splynutím družstiev založených podľa práva členského štátu so sídlami a ústrediami v EÚ za predpokladu, že aspoň dve z nich sa spravujú právom rôznych členských štátov,

e) zmenou právnej formy družstva založeného podľa práva členského štátu, ktoré má svoje sídlo a ústredie na území EÚ, ak malo aspoň dva roky organizačnú zložku alebo dcérsku spoločnosť, ktorá sa spravovala právom iného členského štátu.

„ZED“ upravuje **dva modely štruktúry správy a riadenia** európskeho družstva.

Ide o dualistický a monistický systém riadenia. **Dualistický systém** rozoznáva riadiaci a dozorný orgán (predstavenstvo - najmenej traja členovia, kontrolná komisia - najmenej traja členovia), kým **monistická štruktúra** rozoznáva iba jediný správny riadiaci orgán (správna rada), ktorý vykonáva riadiace aj kontrolné funkcie. Štatutárnym orgánom je generálny riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva správna rada. Generálny riaditeľ vykonáva obchodné vedenie európskeho družstva. Správna rada môže na návrh generálneho riaditeľa vymenovať jedného alebo viacerých výkonných riaditeľov, a môže ním byť aj člen správnej rady.

1.2.4 Európska spoločnosť

Európska spoločnosť je podnikateľská forma, ktorá sa riadi v prvom rade nariadeniami Európskej únie a následne právnym poriadkom štátu, v ktorom je jej sídlo.

Na Slovensku sa riadi zákonom č. 562/2004 Z.z. o európskej spoločnosti, ktorý nadobudol účinnosť dňom 9. septembra 2004.

Európska spoločnosť musí obsahovať dodatok „SE“. Dôvodom jej existencie je predovšetkým uľahčiť voľný pohyb kapitálu v rámci Európskej únie.

SE vzniká zápisom do obchodného registra. Zápis, ako aj výmaz z neho musí byť zverejnený v Úradnom vestníku EÚ do mesiaca po zápise podľa národného práva členského štátu.

Európska spoločnosť má právnu subjektivitu a jej základné imanie musí byť v minimálnej výške 120 000 Eur . Pokiaľ nie je v „NRES“ uvedené inak, základné imanie SE, jeho udržiavanie a zmeny, spolu s akciami, dlhopismi a podobnými cennými papiermi sa spravujú právnymi predpismi, ktoré by sa uplatnili na akciovú spoločnosť so sídlom v tom členskom štáte, v ktorom je SE zapísaná a sídlo SE musí mať na území toho istého členského štátu EÚ, kde má európska spoločnosť ústredie. Na účely „ZES“ sa podľa jeho ust. § 2 písm. a) ústredím SE rozumie miesto, z ktorého sa riadi činnosť európskej spoločnosti. ¹⁵

Podľa ust. § 5 Zákona o SE sa na založení SE so sídlom na území SR môže podieľať za určitých podmienok aj obchodná spoločnosť s ústredím riadenia mimo územia členského štátu EÚ. ¹⁶

Európska spoločnosť môže mať z hľadiska vnútornej správy a riadenia 2 formy:

- dvojstupňový systém riadenia, ktorý bežne poznáme z fungovania slovenských akciových spoločností, kedy predstavenstvo vykonáva riadiacu činnosť a dozorná rada plní dozornú (kontrolnú) funkciu,
- jednostupňový (tzv. monistický) systém riadenia, kedy jediný štatutárny orgán (správna rada – min. 3 členná) v sebe kumuluje riadiace a dozorné funkcie bežne vykonávané predstavenstvom a dozornou radou.

Na Slovensku je založených 37 európskych spoločností, ale v porovnaní s Českou republikou je len malý počet takýchto spoločností, kde je vytvorených 600 európskych spoločností a celkovo v Európe je podľa najnovších údajov ku dňu 01.03.2012 založených 1113. ¹⁷

Európsku spoločnosť je možné založiť doleuvedenými vymedzenými spôsobmi, a to:

1. cezhraničnou fúziou dvoch alebo viacerých kapitálových spoločností

¹⁵ § 2 písm. a Nariadenie Rady (ES) č. 2157/2001 z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (SE)

¹⁶ § 5 Nariadenie Rady (ES) č. 2157/2001 z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (SE)

¹⁷ Overview of current state of SE foundations in Europe. In: Worker-participation.eu. copyright 2012. [online]. [cit. 2011-14-03]. Dostupné na internete: < <http://www.worker-participation.eu/European-Company/SE-COMPANIES/Facts-and-Figures>

Dve a viac akciových spoločností z rôznych členských štátov môžu vykonať fúziu zlúčením alebo splynutím a vytvoriť európsku spoločnosť (SE). Vznik európskej spoločnosti fúziou navyše predstavuje výnimočnú možnosť presunúť sídlo doterajšej spoločnosti do zvoleného štátu EÚ. Práve z tohto dôvodu je vznik SE fúziou najčastejším variantom vzniku SE. Frekventovaným variantom je fúzia českej a slovenskej spoločnosti s výslednou európskou spoločnosťou (SE) sídliacou na Cypre či v inej daňovo priaznivej destinácii..

2. vytvorením materského holdingu dvoch, alebo viacerých spoločností fungujúce v zahraničí

Dve a viac akciových spoločností, alebo spoločností s ručením obmedzeným z rôznych členských štátov môžu vytvoriť holdingovú spoločnosť typu SE. Zakladajúce spoločnosti sa v tomto prípade stávajú dcérami SE.

3. založením dcérskej spoločnosti inej európskej spoločnosti

Dve spoločnosti (bez obmedzenia právnej formy) z rôznych členských štátov môžu vytvoriť holdingovú spoločnosť typu SE.

4. transformáciou akciovej spoločnosti, ktorá má aspoň dva roky dcérsku pobočku v inom štáte EÚ

Akciová spoločnosť, ktorá má aspoň dva roky dcérsku spoločnosť, alebo pobočku v inom členskom štáte, môže zmeniť svoju právnu formu na SE. Táto varianta neumožňuje súčasné prenesenie sídla spoločnosti.

5. dcérska spoločnosť inej SE

Európska spoločnosť môže bez obmedzenia zakladať iné už existujúce SE spoločnosti.

V súčasnosti najjednoduchším spôsobom založenia európskej obchodnej spoločnosti je jej kúpa vo forme ready-made znamená, ako predzaloženú spoločnosť, ktorá nikdy nepodnikala.

Presun sídla spoločnosti pri zachovaní kontinuity existujúcej spoločnosti umožní:

- **Využitie zmlúv o ochrane investícií uzavretých Slovenskou republikou**
Prenesenie sídla SE spoločnosti do zahraničia prináša silnejšiu pozíciu spoločnosti pri rokovaní so slovenským štátom. Európska spoločnosť sa môže oprieť aj o zmluvy o ochrane investícií uzavretých Slovenskou republikou, kým spoločnosť fungujúca na Slovensku túto možnosť nemá.

- **Možnosť výberu najvhodnejšieho daňového systému v EÚ**

Po presune spoločnosti sa na SE vzťahuje zákon o dani z príjmov zvolenej krajiny. Societas Europea (SE) môže podľa výberu sídla napríklad využívať nízke dane z príjmov na Cypre (10 %), alebo využiť vhodný holdingový režim v Holandsku. Presunom spoločnosti je možné tiež riešiť optimalizáciu zdanenia pripravovaných transakcií. Napríklad predaj podielov alebo obchod s pohľadávkami.

- **Vybrať vhodný právny systém** – Právne systémy zakladajúcich členských štátov EÚ sú výrazne stabilnejšie než slovenský. Prinášajú väčšiu istotu pre podnikateľov a vyššiu vymáhateľnosť práva.
- **Úspora nákladov na správu a riadenie spoločnosti** – SE si môže zvoliť tzv. monistický systém riadenia, kedy spoločnosť vedie len jeden štatutárny orgán (minimálne trojčlenný), ktorým je správna rada. To znamená úsporu režijných nákladov v porovnaní s bežnou a.s., ktorá musí mať povinne predstavenstvo a dozornú radu. Pre porovnanie, štandardná akciová spoločnosť pritom musí mať povinne predstavenstvo a dozornú radu.¹⁸

Základnou výhodou oproti akejkoľvek bežnej národnej forme podnikania je možnosť Európskej spoločnosti presúvať sídlo v rámci celej EÚ bez likvidácie spoločnosti. Zmena sídla prináša so sebou opustenie domácej legislatívy.¹⁶

Zrušenie a zánik európskej spoločnosti

Zrušenie a zánik európskej spoločnosti sa spravuje právnymi predpismi, ktoré by sa použili na akciovú spoločnosť založenú podľa práva členského štátu, v ktorom má sídlo. O zrušení spoločnosti rozhoduje VZ a spíše sa notárska zápisnica. Zrušenie ES sa môže uskutočniť splynutím, zlúčením, rozdelením spoločnosti, alebo zmenou právnej formy. Výmaz SE sa zverejňuje v Úradnom vestníku EÚ a v Obchodnom registri daného štátu, v ktorom mala spoločnosť sídlo.

¹⁸ Societas Europaea – Európska spoločnosť. In: AKONT. copyright 2012. [online]. [cit. 2011-15-03]. Dostupné na internete: <<http://www.akontslovakia.sk/sk/societas-europaea-europska-spolocnost> >

1.2.5 Európske zoskupenie hospodárskych záujmov

Európske zoskupenie hospodárskych záujmov upravuje Nariadenie Rady (EHS) č. 2137/85z 25. júla 1985 o Európskom zoskupení hospodárskych záujmov (EZHZ), ktoré je na území členských štátov bezprostredne použiteľné a priamo aplikovateľné, upravuje len niektoré základné aspekty EZHZ, v ostatných prípadoch odkazuje na legislatívu členských štátov a Zákon 177/2004 Z.z. o európskom zoskupení hospodárskych záujmov, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov a niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka.

Sídlo EZHZ sa musí nachádzať a môže byť premiestňované len rámci v spoločenstva.

Sídlo musí byť určené buď:

- a) v mieste, kde má zoskupenie ústredie; alebo
- b) v mieste, kde má jeden z členov zoskupenia ústredie alebo prípadne fyzickej osoby jej hlavnú činnosť, ak tam zoskupenie skutočne vykonáva činnosť.(čl. 12,13 NREZH)

Zoskupenie má vytvoriť právny rámec, ktorý umožňuje svojim členom rozvíjať ich obchodnú činnosť, spoluprácu a prispôbiť ich aktivity špecifickým podmienkam spoločného trhu. Členovia si pritom zachovávajú svoju identitu, ekonomickú a právnu nezávislosť.

NREZH umožňuje členským štátom rozhodnúť, či Zoskupenie podľa ich právneho poriadku bude mať právnu subjektivitu. Podľa § 56 ods.2 ObchZ má EZHZ postavenie obdobné postaveniu obchodných spoločností, preto je právnickou osobou, pričom sa povinne zapisuje do obchodného registra.

Najznámejším príkladom fungujúceho európskeho zoskupenia ekonomických záujmov je bilaterálna spolupráca medzi Francúzskom a Nemeckom - televízny kanál ARTE, ktorá vznikla medzištátnou dohodou - ARTE France a ARTE Deutschland.

Členmi zoskupenia môžu byť len:

- a) obchodné spoločnosti a iné právnické osoby, ktoré sa riadia verejným alebo súkromným právom, ktoré boli založené v súlade s právom členského štátu a ktoré majú registrované alebo zákonné sídlo a ústredie v spoločenstve; ak podľa práva členského štátu obchodná spoločnosť alebo iná právnická osoba nie je povinná mať registrované alebo zákonné sídlo, pre takúto obchodnú spoločnosť, inú právnickú osobu je postačujúce, ak má ústredie v spoločenstve;

b) fyzické osoby, ktoré vykonávajú akúkoľvek priemyselnú, obchodnú, remeselnú, poľnohospodársku činnosť, alebo ktoré vykonávajú slobodné povolanie alebo poskytujú iné služby v spoločensťve.

EZZH musí mať minimálne dvoch členov z rozdielnych členských štátov. Jednotlivé členské štáty môžu stanoviť, že EZHZ so sídlom na ich území môžu mať najviac 20 členov, SR túto možnosť nevyužila a maximálny počet členov nie je zákonom o EZHZ stanovený. Takéto zoskupenie môže mať aj vlastných zamestnancov – najviac päťsto. Jeho členmi môžu byť obchodné spoločnosti, ako aj ďalšie právnické osoby verejného a súkromného práva založené podľa legislatívy členského štátu, v ktorom majú svoje sídlo.

EZZH sa zakladá **zakladateľskou listinou**. Podstatné náležitosti – čl. 5 nariadenia a § 3 zákona o NREZZH a vzniká v deň, ku ktorému bolo zapísané do obchodného registra. Návrh na zápis podpisujú všetci konatelia. EZHZ nevytvára základné imanie, preto neexistuje vkladová povinnosť, pokiaľ sa na nej v zakladateľskej listine nedohodli. Členovia zoskupenia povinne prispievajú na úhradu sumy, o ktorú výdavky zoskupenia prekračujú príjmy, a to v pomere ustanovenom v zakladateľskej zmluve alebo, ak takéto ustanovenie neexistuje, rovným dielom. najzávažnejšou povinnosťou je ručenie za záväzky EZHZ. Členovia zoskupenia ručia neobmedzene, spoločne a nerozdielne za jej dlhy a iné záväzky akéhokoľvek charakteru. Dôsledky takéhoto ručenia určuje vnútroštátne právo.

Členom EZHZ prislúchajú majetkové a nemajetkové práva. K majetkovým právam patrí podiel na zisku, právo na vysporiadanie a podiel na likvidačnom zostatku. Nemajetkové práva tvoria konzultatívne právo (povinnosť konateľa konzultovať prijatie určitých rozhodnutí), právo na obdržanie informácií od konateľa, právo na kontrolu účtovných kníh a obchodných záznamov, právo zúčastňovať sa na rozhodovaní, právo disponovať so svojim členstvom.

Orgánmi EZHZ sú:

1. spoločne konajúci členovia- každý člen má jeden hlas.
2. konateľ/konatelia- konajú v mene zoskupenia voči tretím osobám.
3. iné orgány, na ktorých sa dohodli členovia EZHZ v zakladateľskej zmluve.

Podľa NR EZHZ zrušie zoskupenia je možné:

1. **rozhodnutím svojich členov**, ktoré pokiaľ nevyplýva niečo iné zo zakladateľskej listiny, musí byť prijaté jednomyselne (čl. 31 NREZZH)

2. rozhodnutím súdu (čl. 32 NREZHZ)

Zrušením vstupuje EZHZ do likvidácie. **Likvidácia** sa riadi vnútroštátnym právnym poriadkom daného členského štátu. **Zánik** EZHZ nastáva ku dňu výmazu z obchodného registra.

1.2.6 Organizačná zložka zahraničnej osoby

Pri zriadení organizačnej zložky na území Slovenskej republiky je potrebné zo strany zahraničnej osoby splniť povinnosti, ktoré jej vyplývajú z Obchodného zákonníka a zo živnostenského zákona platného v Slovenskej republike a je nevyhnutné rešpektovať všetky daňové, pracovno-právne, obchodno-záväzkové a iné vzťahy platné na území Slovenskej republiky.

Ako už bolo spomenuté, zriadenie organizačnej zložky je povinné zapísať do obchodného registra, čím vzniká oprávnenie podnikat' na území Slovenskej republiky v rozsahu zapísaného predmetu podnikania. Podľa § 31 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov vzniká organizačnej zložke povinnosť zaregistrovať sa u miestne príslušného správca dane. V zmysle § 31 ods. 11 spomínaného zákona prideli správca dane zaregistrovanému daňovému subjektu (organizačnej zložke) daňové identifikačné číslo a o vykonanej registrácii mu vydá osvedčenie. Toto číslo bude organizačná zložka povinná uvádzať vo všetkých prípadoch pri styku so správcom dane a v prípadoch, keď to ustanovuje iný zákon. Pri prípadných zmenách skutočností uvedených v osvedčení je organizačná jednotka súčasne s oznámením týchto zmien povinná predložiť osvedčenie o registrácii, na ktorom správca dane zmeny alebo jeho zánik vyznačí. V prípade, ak si organizačná jednotka nesplní svoju registračnú alebo oznamovaciu povinnosť, zaregistruje ju správca dane z titulu úradnej povinnosti neodkladne, po zistení skutočností, ktoré zakladajú túto povinnosť.

Dôležité je si uvedomiť, že spomínanou registráciou organizačnej zložky v obchodnom registri nevzniká samostatný právny subjekt. Subjektom práva bude stále zahraničná osoba. Uvedené právne postavenie organizačnej zložky k zahraničnému subjektu má za následok, že medzi organizačnou zložkou zriadenou na území Slovenskej republiky a zahraničnou osobou nie je možné uzatvárať vzájomné zmluvné vzťahy (napr. nájomné, úverové a podobne), pretože ide o ten istý právny subjekt, a teda na oboch stranách záväzkového

vzťahu by bola tá istá osoba. Zriadená organizačná zložka na území Slovenskej republiky bude teda iba časťou zahraničnej osoby.

Organizačné zložky podľa charakteru ich činnosti:

- **tzv. “akvizičné” organizačné zložky** – ktorých činnosť smeruje výlučne k získavaniu zákazníkov a predaju tovaru a služieb na území Slovenskej republiky (výkon prieskumu trhu, marketingových aktivít, sprostredkovateľských činností, reklama a podobne),
- **tzv. “samostatné” organizačné zložky** – s komplexným výkonom činností, realizujúcim až k tretím osobám, t.j. mimo účtovnú jednotku.

Pri uzatváraní zmlúv s tretími osobami organizačná zložka vystupuje vždy v mene zahraničnej osoby. Týmto nie je vylúčené, že vedúci organizačnej zložky má podľa vnútropodnikových pravidiel právo takéto zmluvy uzatvárať.

Konanie vedúceho organizačnej zložky

Konanie vedúceho organizačnej zložky podniku je predmetom úpravy § 13 ods. 5 Obchodného zákonníka. V zmysle tohto ustanovenia je vedúci organizačnej zložky podniku, ktorý je zapísaný do obchodného registra, splnomocnený za podnikateľa robiť všetky právne úkony týkajúce sa tejto organizačnej zložky.

Organizačná zložka a zákon o účtovníctve

Pri výkone podnikateľskej činnosti na území Slovenskej republiky prostredníctvom zriadenej organizačnej zložky vzniká zahraničnej osobe povinnosť zabezpečiť vedenie účtovníctva tejto organizačnej zložky podľa platného zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v Slovenskej republike. Uvedené vyplýva z § 1 spomínaného zákona, na základe ktorého sú účtovnými jednotkami okrem iných aj zahraničné osoby.

Tu je potrebné skonštatovať, že organizačná zložka nebude samostatnou účtovnou jednotkou, ale iba časťou účtovnej jednotky, ktorá má sídlo v zahraničí. Aj napriek tejto skutočnosti bude však zahraničná spoločnosť povinná zabezpečiť vedenie účtovníctva podľa platných zákonov v SR za tie skutočnosti, ktoré budú tvoriť predmet účtovníctva organizačnej zložky a budú sa vzťahovať na organizačnú zložku. Prakticky to znamená, že

zahraničná osoba bude viesť účtovníctvo za celú účtovnú jednotku, pričom samostatne a oddelene bude viesť účtovníctvo aj za zriadenú organizačnú zložku v Slovenskej republike podľa platných zákonov na tomto území. Logicky tiež vzniká povinnosť zostavovať účtovnú závierku organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby v rozsahu a s obsahom ustanovenom v rámci § 18 až 23 zákona o účtovníctve.

V zmysle § 36 Obchodného zákonníka sú podnikatelia zapísaní v obchodnom registri (t.j. aj organizačné zložky zahraničnej osoby) povinní účtovať v sústave podvojného účtovníctva o stave a pohybe obchodného majetku a záväzkov, čistého obchodného imania, o nákladoch, výnosoch a zisku alebo strate podniku.

Premiestnenie sídla zahraničnej právnickej osoby na územie Slovenskej republiky

Obchodný zákonník umožňuje premiestnenia sídla zahraničnej právnickej osoby na územie Slovenskej republiky, a to v zmysle § 26 ods. 1, na základe ktorého platí, že zahraničná právnická osoba založená s cieľom podnikania môže premiestniť svoje sídlo zo zahraničia na územie Slovenskej republiky, ak to umožňuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.¹⁹

Premiestnením sídla zahraničnej právnickej osoby na územie Slovenskej republiky nedochádza k založeniu novej právnickej osoby v Slovenskej republike. Už existujúca právnická osoba bude kontinuálne pokračovať vo svojom podnikaní s novým sídlom v Slovenskej republike. To znamená, že v zmysle § 21 ods. 2 Obchodného zákonníka už nebude považovaná za zahraničnú právnickú osobu, ale za slovenskú právnickú osobu. Spomínané premiestnenie bude v zmysle citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka možné iba za predpokladu efektívneho pôsobenia medzinárodnoprávnej normy, uznanej podľa práva Slovenskej republiky.

Na druhej strane platí, že napriek skutočnosti, že dôjde k zmene sídla zahraničnej právnickej osoby, nezmení sa právny štatút, podľa ktorého sa budú riadiť vnútorné pomery takejto právnickej osoby. To znamená, napríklad, ak bola zahraničná právnická osoba založená podľa rakúskeho právneho poriadku, po preložení jej sídla na územie Slovenskej

¹⁹ § 26 ods. 1 Obchodného zákonníka

republiky sa vnútorné pomery budú naďalej spravovať rakúskym právnym poriadkom. Týmto právnym poriadkom sa bude spravovať aj ručenie spoločníkov predmetnej právnickej osoby alebo jej členov voči tretím osobám. Toto ručenie však nesmie byť nižšie ako ustanovuje slovenské právo pre tú istú alebo obdobnú formu právnickej osoby.

Poslednou zákonnou podmienkou pre premiestnenie sídla zahraničnej právnickej osoby na územie Slovenskej republiky je zápis do obchodného registra, pričom premiestnenie je účinné odo dňa tohto zápisu.

Premiestnenie sídla zahraničnej právnickej osoby zo zahraničia na územie Slovenskej republiky má podstatný dopad pre túto právnickú osobu z daňového hľadiska. Ako už bolo vyššie spomínané, v zmysle § 21 ods. 2 Obchodného zákonníka už nebude predmetný subjekt považovaný za zahraničnú právnickú osobu, ale za slovenskú právnickú osobu. To znamená, že v zmysle § 17 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov im vzniká neobmedzená daňová povinnosť – t.j. stávajú sa daňovým rezidentom Slovenskej republiky. Ich daňová povinnosť sa teda bude vzťahovať tak na príjmy plynúce zo zdroja na území Slovenskej republiky, ako aj na príjmy plynúce zo zdrojov v zahraničí.

2. CIEĽ A METODIKA PRÁCE, METÓDY SKÚMANIA

Pracovný postup tejto práci prebiehal tak, že potrebné údaje som čerpala zo zákonov, časopisov a z portálových článkov.

Východiskovou situáciou mojej práce je pojem zahraničná osoba, ktorá chce podnikat' na území Slovenskej republiky. Ako subjekt podnikateľ si môže vybrať spomedzi rôznych právnych foriem, aké kroky musí robiť, aby svoj podnikanie riadil podľa platnej slovenskej legislatívy. Cieľom mojej práce je dospieť k výslednému stavu ako táto osoba môže na Slovensku v rámci právnej legislatívy našej krajiny podnikat'. Z výsledného stavu nám bude jasné, ako môže toto podnikanie realizovať ako bude tento systém fungovať, dostaneme ucelený názor o podnikaní.

Hlavný cieľ mojej práce tvorí z legislatívnej stránky podať obraz o fungovaní podnikateľských jednotiek podľa platnej slovenskej legislatívy a to pretransformujeme na zahraničnú osobu.

Ďalším cieľom je popis a analýza podnikania zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky vo vybraných formách podnikania.

Podciele sú už jednotlivé formy ako si môžu tie subjekty na Slovensku podnikat', aké formy podnikania si môžu zvoliť, aké činnosti im umožňuje zákon.

V práci použijem empirické a teoretické metódy. Pomocou pozorovaní, právnych aktov upravujúcich právnú legislatívu podnikania na Slovensku uvediem, charakterizujem jednotlivé formy podnikania. K porovnaniu jednotlivých foriem podnikania dôjdem až v kapitole výsledok práce a diskusia. V diskusii okrem porovnání interpretujem aj výsledok, z čoho bude nám známe, že v akých odvetviach sa najviac rozvíja spolupráca so zahraničím.

Okrem empirických metód použijem aj teoretické metódy. Pomocou logických metód ako napr. abstrakciou odhliadneme od nepodstatných vlastností a výnimiek skúmaného objektu – podnikateľa a vyčleníme jeho podstatnú charakteristiku. Výsledkom abstrakcie sú pojmy, ktoré odrážajú spoločné znaky určené skupine javov, v našom prípade podnikateľov. S prostriedkami analýzy a so skúmaním zákonov, nariadení týkajúce sa mojej práce rozdelia som ich na jednotlivé časti, hlavy, odseky, čím sa vytvorilo podmienka na poznanie ich jednotlivých stránok. Takto som sa už mohla hlbšie s nimi zaoberať.

Takto vytvorené jednotlivé časti zjednotíme do jedného celku už za podmienku , že už poznáme vnútornú štruktúru skúmaných procesov a vzájomné vzťahy medzi ich jednotlivými zložkami.

3. Majetková účasť zahraničných osôb v slovenských právnických osobách

Zahraničná osoba sa môže podľa ustanovení ObchZ za účelom podnikania podieľať na založení slovenskej právnickej osoby, alebo sa zúčastňovať ako spoločník, alebo člen v slovenskej právnickej osobe už založenej, sama slovenskú právnickú osobu založiť, alebo sa stať jediným spoločníkom slovenskej právnickej osoby, pokiaľ Obchodný zákonník jediného zakladateľa alebo jediného spoločníka pripúšťa.

Slovenská právnická osoba môže byť založená len podľa slovenského práva, ak zákon alebo právo Európskych spoločenstiev neustanovuje inak. V tomto prípade majú zahraničné osoby rovnaké práva a povinnosti ako slovenské osoby.

Ochrana majetkových záujmov zahraničných osôb pri podnikaní v SR

Majetok zahraničnej osoby súvisiaci s podnikaním v Slovenskej republike a majetok právnickej osoby so zahraničnou majetkovou účasťou

- sa môže v Slovenskej republike vyvlastniť
- alebo vlastnícke právo obmedziť
- len na základe zákona
- a vo verejnom záujme,
- ktorý nemožno uspokojiť inak.

Proti takému rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok na súde.²⁰

Premiestnenie sídla zahraničnej právnickej osoby do tuzemska

Zahraničná právnická osoba založená na účel podnikania môže premiestniť svoje sídlo zo zahraničia na územie Slovenskej republiky, ak tak ustanoví právo Európskej únie, alebo ak to umožňuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná. Premiestnenie sídla je účinné odo dňa jeho zápisu do obchodného registra.

²⁰ Semančíková, Gabriela, JUDr. Oprávnenie zahraničných osôb podnikat' na území SR. In: Advoselect. copyright 2012. [online]. [cit. 2011-15-03]. Dostupné na internete: <<http://www.aks.sk/?SID=02e273bd6631c6b97f201f9de41c1503&pid=1&mid=1&SID=02e273bd6631c6b97f201f9de41c1503>>

Vnútorne právne pomery vyššie uvedenej právnickej osoby sa aj po preložení jej sídla do tuzemska spravujú právnym poriadkom štátu, podľa ktorého bola založená. Týmto právnym poriadkom sa spravuje aj ručenie jej spoločníkov alebo členov voči tretím osobám, ktoré však nesmie byť nižšie, než ustanovuje slovenské právo pre tú istú alebo obdobnú formu právnickej osoby.

Obchodný zákonník umožňuje v zmysle §24 aj takú formu podnikania, na základe ktorej sa môže právnická osoba podieľať na založení slovenskej právnickej osoby alebo sa zúčastňovať ako spoločník alebo člen v slovenskej právnickej osobe už založenej. Zahraničná právnická osoba alebo fyzická osoba, môže tiež slovenskú právnickú osobu založiť alebo sa stať jediným spoločníkom slovenskej právnickej osoby.

Formy majetkovej účasti zahraničných osôb na podnikaní v Slovenskej republike sú:

- Spoločný podnik tzv. **joint venture**- vzniká vstupom zahraničnej osoby do existujúcej slovenskej právnickej osoby, resp. podieľaním sa na zakladaní slovenskej právnickej spoločnosti.
- **Slovenská právnická osoba s výlučne zahraničným kapitálom**- vzniká založením slovenskej právnickej osoby zahraničnou fyzickou osobou alebo zahraničnou právnickou osobou , prípadne odkúpením 100% podielu existujúcej slovenskej právnickej osoby. Podľa Obchodného zákonníka táto forma je realizovateľná iba pri kapitálových spoločnostiach- pri spoločnosti s ručením obmedzeným a pri akciovej spoločnosti.
- **Tiché spoločenstvo**- predmetná forma majetkovej účasti zahraničných osôb je založená na báze vstupu zahraničnej osoby do obchodných záväzkových vzťahov a vzniká uzavretím zmluvy o tichom spoločenstve a upravuje ju Zmluvu o tichom spoločenstve upravuje § 673-681 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Z. z. Od 1.1.2002 sa nastala zmena v Obchodnom zákonníku , podľa ktorého slovenská právnická osoba môže byť založená len podľa slovenského práva. Predtým zákonník pripúšťal založiť slovenskú právnickú osobu aj podľa zahraničného práva, ktorým sa riadili.

Dôležitou otázkou v danej oblasti je miera ochrany majetkových záujmov zahraničných osôb pri podnikaní v Slovenskej republike. Tu je potrebné citovať ustanovenie §25 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého majetok zahraničnej osoby súvisiaci s podnikaním v Slovenskej republike a majetok právnickej osoby so zahraničnou majetkovou účasťou podľa § 24 ods. 1 Obchodného zákonníka sa môže v Slovenskej republike vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť len na základe zákona vo verejnom záujme, ktorý nemožno

uspokojiť inak. Podľa druhej hlavy Ústavy článku 20 , vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

3.1 Joint Ventures

„JV“ je charakterizované ako spoločenstvo medzi zahraničným partnerom a tuzemským partnerom v krajine sídla podniku. Predstavuje dlhodobú kapitálovú zdôvodnenú a zmluvne určenú spoluprácu medzi podnikmi z rôznych krajín. Dve alebo viacero spoločností sa spoja, aby takto vytvorili novú spoločnosť, aby spolupracovali na istej aktivite alebo projekte. Motívy vedúce k vzniku takejto formy podnikania : získanie dodatočných finančných zdrojov, rýchly transfer technológií, úspora nákladov vyplývajúca z rastúceho objemu výroby, získanie nových tokov, posilnenie konkurenčnej schopnosti podnikov a rozloženie rizika v podnikateľskej činnosti.

Forma joint venture sa môže odlišovať aj podľa čiastkového účelu, na ktorý je založená: napr. výrobná, nákupná, obchodná, výskumovo – vývojová a pod.

Spoločný podnik benefituje z presne definovanej právnej štruktúry, ktoré môžu byť nasledovné:

- predaj licencie (menšia kontrola nad výrobou, vstup na trh pri malom riziku)
- zmluvná výroba (malé riziko, znižuje sa miera kontroly nad výrobným procesom),
- zmluvný manažment (domáca firma zabezpečuje know-how pre zahraničnú firmu poskytujúcu kapitál),
- spoločné vlastníctvo (spoločná majetková účasť a kontrola)

Poznáme tri typy medzinárodných joint ventures:

1. firmy z dvoch krajín vytvoria joint venture v tretej krajine,
2. firmy z dvoch krajín vytvoria joint venture v jednej z nich, aby uspokojili vlastné firemné záujmy,
3. firmy z dvoch krajín vytvoria joint venture i s účasťou miestnej vlády, čiže sledujú vlastné záujmy i záujmy hostiteľskej krajiny.

Nevýhody J-V:

- Podnikateľské zámery , ktoré zvolia túto formu môžu byť navzájom konkurenčné, preto ciele spoločného podnikania implementujú a realizujú rozlišne.
- Prísnejšia kontrola zo strany hostiteľského štátu, pretože vlády považujú J-V za PZI s mladou históriou, preto štát ich kontroluje prísnejšie.
- Informančné nedostatky sa prejavujú tak, že chýba dostupnosť informácií o danej krajine a prebieha slabá komunikácia pred a počas vytvárania a realizácie J-V. Manažéri sa zaujímajú viac o vytvorenie J-V, ale menej o jej fungovanie, nevedia ako riadiť novovytvorenú formáciu, to prinesie so sebou celú škálu problémov – stratégia, manažérsky štýl, osobné skúsenosti manažérov z danej krajiny účtovníctvo a kontrola.

Výhody J-V:

- 1.vládne (štátne) :

- Všeobecný postoj vlády a obyvateľstva k zahraničným investíciám sa prejavuje tak, že vláda môže podporovať prílev kapitálu znížením daňového zaťaženia zahraničných investorov ,zrušením prekážok obchodu opatreniami v colnej politike.
- Forma kontroly zo strany akcionárov- hlavne, ak vlastníctvo je príliš rozptýlené, v niektorých krajinách jestvujú predpisy o maximálnom možnom podiele zahraničnej firmy na vlastníctve pobočky.
- Medzinárodná konkurencieschopnosť krajiny rastie- čím je daný trh väčší a čím dynamickejšie rastie, to sa môže prejaviť aj technologickou rozvojom v krajine , tým väčší záujem majú zahraniční investori o získanie stabilného podielu na ňom.

- 2.komerčné:

- J-V sa považuje ako hnací motor pre medzinárodnú expanziu produkcie,lebo je možnosť deliť sa s výsledkami: J-V majú lepšie výsledky, ako keď partneri dosahujú individuálne a pri existovaní komparatívneho efektu – jeden partner má technológiu, druhý financie a pod. Forma J-V vznáša minimálne riziko pri dlhodobých kapitálových investíciách diverzifikácia rizika.
- Získanie nového trhu, využitie trhovej príležitosti, sprístupnenie nových trhov cez dve faktory:

-Nákladové faktory: Celková nižšia úroveň nákladov a dostupnosť jednotlivých výrobných faktorov v hostiteľskej krajine -nedostatok pracovných síl v materskej krajine a nízke platy na cieľovom trhu ako aj nízke ceny surovín a materiálov, nízke výrobné náklady

-Daňové a finančné zvýhodnenie: zdaňovanie príjmov, existencia daňových prázdnin, zrýchlené odpisovanie hmotného majetku, existencia dohôd o zamedzení dvojitého zdanenia.

3.2.Slovenská právnická osoba s výlučne zahraničným kapitálom

Slovenská právnická osoba s výlučne zahraničným kapitálom vzniká založením slovenskej právnickej osoby zahraničnou fyzickou osobou alebo zahraničnou právnickou osobou, prípadne odkúpením 100 % podielu existujúcej slovenskej právnickej osoby. Obchodný zákonník umožňuje realizovať takéto kroky iba pri kapitálových spoločnostiach – t.j. pri spoločnosti s ručením obmedzeným a pri akciovej spoločnosti. V súvislosti s možnosťou založenia slovenskej právnickej osoby zahraničnou fyzickou osobou alebo zahraničnou právnickou osobou je potrebné upozorniť na skutočnosť, že v zmysle § 24 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení platnom do 31. 12. 2001 bolo možné právnickú osobu v Slovenskej republike založiť nielen podľa slovenského práva, ale aj podľa zahraničného práva. To znamená, že do 31. 12. 2001 mali zahraničné osoby možnosť založiť na území Slovenskej republiky právnickú osobu podľa práva, ktorým sa sami riadia, dokonca aj podľa práva tretieho štátu. V zmysle novely Obchodného zákonníka účinnnej od 1. januára 2002 môže byť slovenská právnická osoba založená len podľa slovenského práva. Pripúšťajú sa výnimky, ktoré môže ustanoviť len zákon. Pri zakladaní s.r.o. na Slovensku zahraničnou osobou je potrebné postupovať rovnakým spôsobom, ako keby takúto spoločnosť zakladala slovenská osoba. Je potrebné pritom postupovať podľa ustanovení § 105 až 153 „ObchZ“. Okrem toho platia pre túto spoločnosť, rovnako ako pre ostatné formy obchodných spoločností, ustanovenia § 56 až 75a Obchodného zákonníka (všeobecné ustanovenia o obchodných spoločnostiach). Obmedzenie práva na zakladanie spoločností s ručením obmedzeným vyplýva z ustanovenia § 105a Obchodného zákonníka a platí rovnako pre slovenské i zahraničné osoby.

K založeniu s.r.o. je potrebné predovšetkým písať spoločenskú zmluvu, príp. zakladateľskú listinu. Obsah spoločenskej zmluvy upravuje § 110 Obchodného zákonníka. Podpísaním tejto zmluvy považuje spoločnosť za založenú. Spoločenská zmluva musí byť uzavretá

v písomnej forme, inak je neplatná. Pravosť podpisov musí byť úradne overená. Spoločnosť ako právnická osoba vzniká až dňom zápisu do obchodného registra. Až do dňa, ku ktorému bude spoločnosť zapísaná v obchodnom registri, nemôže nadobúdať práva a povinnosti, a preto z právnych úkonov, ktoré zakladatelia alebo konatelia v mene spoločnosti do toho času vykonávajú, nie je zaviazaná spoločnosť, ale osobne tieto osoby konajúce za spoločnosť. Jednou z najdôležitejších úloh, ktoré musia osoby konajúce v mene spoločnosti pred jej vznikom zabezpečiť, je získanie živnostenského alebo iného podnikateľského oprávnenia (pokiaľ nejde o oblasť, v ktorej je možné podnikat' aj bez osobitného oprávnenia), pretože inak registrový súd nezapíše spoločnosť do obchodného registra. Po splnení stanovených podmienok (založenie spoločnosti uzavretím spoločenskej zmluvy, získanie podnikateľského oprávnenia, splatenie zákonom stanovenej hodnoty vkladov a pod.) môže byť podaný na registrovom súde návrh na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra. Návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra podpisujú všetci konatelia spoločnosti. Pravosť ich podpisu musí byť úradne overená.

3.3 Tiché spoločenstvo

- **Tiché spoločenstvo**- predmetná forma majetkovej účasti zahraničných osôb je založená na báze vstupu zahraničnej osoby prostredníctvom uzavretia zmluvy o tichom spoločenstve a vzniká platnosťou uvedenej zmluvy o odovzdaní vkladu. Tiché spoločenstvo upravuje **Zmluvu o tichom spoločenstve upravuje § 673-681 Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Z. z.)** Prostredníctvom tejto majetkovej účasti zahraničných osôb na území Slovenskej republiky vystupuje zahraničná osoba v úlohe tichého spoločníka, ktorý sa zaväzuje poskytnúť tuzemskému podnikateľovi určitý vklad a tým sa podieľa na jeho podnikaní. Slovenský podnikateľ sa na druhej strane zaväzuje vyplatiť časť zisku vyplývajúcej z podielu tichého spoločníka na zisku podnikania. Zmluva o tichom spoločenstve musí byť vystavená v písomnej forme.

Predmetom vkladu môže byť peňažná suma, vec, právo alebo iná majetková hodnota využiteľná pri podnikaní. Tichý spoločník musí bez zbytočného odkladu, popřípade v dohodnutej dobe po uzavretí zmluvy predmet vkladu odovzdať podnikateľovi alebo mu umožniť jeho využitie pri podnikaní. Podnikateľ sa stáva vlastníkom prevzatej veci, okrem

nehnuteľností, pokiaľ sa zmluvné strany v zmluve nedohodnú inak. Ak je predmetom vkladu nehnuteľná vec, podnikateľ má na ňu užívateľské právo po dobu trvania zmluvy. Ak je predmetom vkladu právo, je oprávnený na jeho výkon po dobu trvania zmluvy, pokiaľ zmluva neurčuje inak.

Práva a povinnosti tichého spoločníka

Tichý spoločník má právo nahliadať do všetkých obchodných dokladov a účtovných záznamov, ktoré sa týkajú podnikania súvisiaceho s vkladom. Má právo požiadať podnikateľa o príslušné informácie v mieste sídla podnikateľa alebo o zaslanie požadovaných informácií, či kópií listín na ním uvedenú adresu na náklady podnikateľa, ak zo zmluvy nevyplýva iné. Tichému spoločníkovi nevznikajú práva a povinnosti voči tretím osobám. Pri zániku zmluvy má tichý spoločník ohľadne svojho vkladu právne postavenie, aké má veriteľ ohľadne svojej pohľadávky, pokiaľ zo zmluvy nevyplýva niečo iné. Nemôže však požadovať vrátenie svojho vkladu pred zánikom zmluvy. Tichý spoločník však ručí za záväzky podnikateľa, ak:

- a) jeho meno je obsiahnuté v obchodnom mene podnikateľa, alebo
- b) vyhlási osobe, s ktorou rokuje podnikateľ o uzavretí zmluvy, že obaja podnikajú spoločne.

Práva a povinnosti podnikateľa

Podnikateľ je povinný poskytnúť tichému spoločníkovi na požiadanie informácie o podnikateľskom zámere na budúce obdobie, predpokladaný vývoj stavu majetku a financií týkajúcich sa podnikania, na ktorom sa tichý spoločník podieľa vkladom podľa zmluvy o tichom spoločenstve. Taktiež je mu povinný na požiadanie poskytnúť kópiu účtovnej závierky overenú auditorom a výročnú správu. Podnikateľovi na rozdiel od tichého spoločníka vznikajú práva a povinnosti voči tretím osobám. Pri zániku zmluvy je podnikateľ povinný tichému spoločníkovi vrátiť vklad zvýšený alebo znížený o jeho podiel na výsledku podnikania do 30 dní od zániku zmluvy. Podnikateľ je povinný na požiadanie poskytnúť tichému spoločníkovi kópiu účtovnej závierky, ak zákon ukladá podnikateľovi povinnosť mať účtovnú závierku overenú auditorom, a výročnú správu. Ak zo zmluvy medzi podnikateľom a tichým spoločníkom nevyplýva iný spôsob poskytnutia informácií a listín podľa § 675 ods. 2 ObchZ, podnikateľ je povinný na žiadosť tichého spoločníka

zaslať požadované informácie alebo kópie listín tichému spoločníkovi na ním uvedenú adresu na vlastné náklady, inak je povinný ich poskytnúť v mieste svojho sídla.²¹

Pre určenie podielu tichého spoločníka na výsledku podnikania je rozhodná ročná účtovná závierka, pričom tichý spoločník **má nárok na podiel zo zisku** do 30 dní po vzhotovení ročnej účtovnej závierky.

Ak je podnikateľom právnická osoba, lehota nároku na podiel zo zisku začína od schválenia závierky. Pri neskoršej strate nie je spoločník povinný prijať podiel na zisku vracať.

Vplyv straty a zisku na vklad tichého spoločníka a nárok na podiel na zisku
Vklad tichého spoločníka sa znižuje o podiel na strate, pričom tichý spoločník nie je povinný pri podiele na strate z podnikania svoj vklad dopĺňať a na strate sa zúčastňuje len do výšky svojho vkladu. V ďalších rokoch sa znížený vklad zvyšuje o podiel na zisku a nárok na podiel na zisku vzniká spoločníkovi po dosiahnutí pôvodnej výšky vkladu. Prijať podiel na zisku, ktorý spoločník nadobudol do 30 dní po vyhotovení ročnej účtovnej závierky nie je spoločník povinný pri neskoršej strate vracať.²²

Zánik účasti tichého spoločníka na podnikaní. Zmluvu možno vypovedať **najneskôr šesť mesiacov pred koncom kalendárneho roka**, pokiaľ zmluva neurčuje výpovednú lehotu.

Účasť tichého spoločníka na podnikaní zaniká:

- uplynutím doby, na ktorú bola uzavretá,
- výpoveďou (ak nebola zmluva uzavretá na dobu určitú),
- ak dosiahne podiel tichého spoločníka na strate výšku jeho vkladu,
- ukončením podnikania, na ktoré sa zmluva vzťahuje,

²¹ § 675 ods. 2 Obchodného zákonníka

²² PODNIKAM.SK.2010.Zmluva o tichom spoločenstve. In: Podnikam.SK. [online]. 18.02.2010 [cit. 2011-12-03]. Dostupné na internete:

< <http://www.podnikam.webnoviny.sk/formy-podnikania/zmluva-o-tichom-spolocenstve/12352> >

⁹ Petrivaldský, Peter, Mgr. 2010. Zmluva o tichom spoločenstve. In: e-pravo.sk. [online]. 8.12.2010. [cit. 2011-13-03]. Dostupné na internete: <<http://www.e-pravo.sk/articles/view/64/zmluva-o-tichom-spolocenstve>>

- vyhlásením konkurzu na majetok podnikateľa alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie tohto konkurzu pre nedostatok majetku

Ak zmluva neurčuje inú výpovednú lehotu, možno zmluvu vypovedať najneskôr šesť mesiacov pred koncom kalendárneho roka. Do 30 dní po zániku zmluvy je podnikateľ povinný vrátiť tichému spoločníkovi vklad zvýšený alebo znížený o jeho podiel na výsledku podnikania.²³

Pokiaľ zo „ZTS“ nevyplýva niečo iné, má tichý spoločník ohľadne svojho vkladu právne postavenie, aké má veriteľ ohľadne svojej pohľadávky, nie je však oprávnený požadovať vrátenie svojho vkladu pred zánikom zmluvy.

²³ Petrivaldský, Peter, Mgr. 2010. Zmluva o tichom spoločenstve. In: e-pravo.sk. [online]. 8.12.2010. [cit. 2011-13-03]. Dostupné na internete: <<http://www.e-pravo.sk/articles/view/64/zmluva-o-tichom-spolocenstve>>

4. VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA

Výsledkovým stavom mojej práce je skutočnosť ako zahraničná osoba môže podnikat' na území Slovenskej republiky v rámci platnej legislatívy SR. Naša krajina vďaka strategickej polohe je lákavou krajinou pre investorov. Niektoré formy podnikania sú rozšírenejšie a viac používané kvôli transparentnej úprave podnikania a niektoré sú menej použité.

Všeobecné kroky vedúce k podnikaniu, základný právny predpis v podnikaní upravuje Obchodný zákonník, kde sú vymedzené základné znaky, na základe ktorých môžeme obchodnú činnosť považovať za podnikanie. Každé podnikanie musí mať subjekta, ten subjekt sa povinne zapisuje do OR a potrebuje oprávnenie na základe ktorého už môže podnikat' na území SR.

Osoba, ktorá mieni podnikat' môže si vybrať z rôznych právnych foriem podnikania ako napríklad sú: podnik jednotlivca, obchodné spoločnosti, družstvo, Európske družstvo, Európska spoločnosť, Európske zoskupenie hospodárskych záujmov, Organizačná zložka zahraničnej osoby, Joint Ventures, Tiché spoločenstvo.

Pre každú z tých foriem podnikania je charakteristické niečo iné, v niektorých spoločnostiach pri zakladaní nepotrebujeme vstupný kapitál a už si môžeme spoločnosť zakladať, čím napríklad v tichom spoločenstve potrebujeme len zaplatiť vstupný kapitál bez toho, aby sme sa zúčastnili v riadení spoločnosti.

Stručné porovnanie jednotlivých foriem podnikania :

Živnosť je najjednoduchším spôsobom podnikania, stačí splniť všeobecné podmienky, prípadne potrebnú kvalifikáciu a Živnostenský úrad nám udeľuje podnikateľské oprávnenie. Za záväzky pôsobené našou činnosťou však ručíme celým svojím majetkom. Živnosť má štatút fyzickej osoby, kým ostatné formy budú mať už štatút právnickej osoby a povinne sa budú zapisovať do OR.

Pre družstvo je charakteristické neuzavretý počet osôb, členovia družstva majú cieľ zabezpečovať hospodárske, sociálne alebo iné potreby svojich členov. Za porušenie svojich záväzkov družstvo zodpovedá celým svojím majetkom, kým členovia neručia za záväzky družstva.

Európske družstvo sa líši od družstva najmä vo výške základného imania, kým predmetom podnikania alebo činnosti SCE je taktiež uspokojovanie potrieb jeho členov a rozvoj ich hospodárskej a sociálnej činnosti. „ZED“ dovoľuje dva modely štruktúry

správy a riadenia európskeho družstva, t.j. monistický a dualistický systém riadenia, kým slovenský model družstva pozná len dualistický systém riadenia.

Novú formu v podnikaní prináša Európska spoločnosť, ktorej dôvodom existencie je predovšetkým uľahčiť voľný pohyb kapitálu v rámci Európskej únie a najčastejším spôsobom vzniku SE je vznik SE fúziou, čo vysvetľuje aj jeho samotný dôvod existencie – dve a viac akciových spoločností z rôznych členských štátov môžu vykonať fúziu zlúčením a vytvoriť európsku spoločnosť s možnosťou presunúť sídlo doterajšej spoločnosti do zvoleného štátu EÚ, kde sú lepšie podmienky pre fungovanie zvolenej spoločnosti.

Cieľom EZHZ je uľahčiť alebo rozvíjať hospodársku činnosť svojich členov a zlepšovať alebo zvyšovať výsledky tejto činnosti; jeho cieľom nie je dosahovanie vlastného zisku. Činnosť EZHZ má byť popri podnikateľskej činnosti svojich členov len vedľajšia. Najčastejšie sa tieto zoskupenia formujú na cezhraničné projekty. Príjem zoskupení EZHZ sa zdaňuje až po rozdelení zisku medzi jednotlivých členov. Zisk a strata, ktoré vzniknú z činnosti zoskupenia, budú zdaniteľné len v rukách jeho členov. „Z hľadiska zdaňovania príjmov zo závislej činnosti EZHZ vystupuje ako štandardný zamestnávateľ, a teda platiteľ dane za svojich zamestnancov, členovia EZHZ spoločne a nerozdielne zodpovedajú aj za nesplnené daňové povinnosti“.²⁴

Pri zriadení organizačnej zložky na území Slovenskej republiky je potrebné zo strany zahraničnej osoby splniť povinnosti, ktoré jej vyplývajú z Obchodného zákonníka – zriadenie organizačnej zložky je povinné zapísať do obchodného registra, čím vzniká oprávnenie podnikat' na území Slovenskej republiky. Spomínanou registráciou organizačnej zložky v OR nevzniká samostatný právny subjekt. Subjektom práva bude stále zahraničná osoba. Zriadená organizačná zložka na území Slovenskej republiky bude teda iba časťou zahraničnej osoby a organizačná zložka nebude samostatnou účtovnou jednotkou, ale iba časťou účtovnej jednotky, ktorá má sídlo v zahraničí.

Osobitnou formou PZI sú spoločné podniky alebo joint ventures. Tieto podniky predstavujú takú formu výrobnú alebo obchodnú činnosť, na ktorej sa zúčastňuje domáci i zahraničný partner a to v pomere, ktorý si stanovia v zmluve. Je to teda zmluvne

²⁴ Fričová, Zuzana. 2004. *Nové európske právne formy od jesene aj na Slovensku*. In: Etrend. [online]. 18.02.2004 [cit. 2011-10-03]. Dostupné na internete: <<http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-pravo/nove-europske-pravne-formy-od-jesene-aj-na-slovensku.html>>

určená spolupráca medzi dvomi právne a ekonomicky nezávislými partnermi, ktoré založia novú dcérsku firmu ako nový právny subjekt.²⁵

Obchodný zákonník umožňuje podnikat' zahraničnej právnickej osobe iba pri kapitálových spoločnostiach – t.j. pri spoločnosti s ručením obmedzeným a pri akciovej spoločnosti odkúpenie 100 % podielu existujúcej slovenskej právnickej osoby. Touto cestou vzniká slovenská právnická osoba s výlučne zahraničným kapitálom, ktorá sa bude riadiť podľa slovenského práva ale bude v rukách zahraničného investora.

Tretia forma majetkovej účasti zahraničných osôb na území Slovenskej republiky vystupuje zahraničná osoba v úlohe tichého spoločníka, ktorý sa zaväzuje poskytnúť tuzemskému podnikateľovi určitý vklad a tým sa podiela na jeho podnikaní, pričom priamo na riadení spoločnosti nevystupuje a taktiež mu nevznikajú práva a povinnosti voči tretím osobám. Slovenský podnikateľ sa na druhej strane zaväzuje vyplatiť časť zisku vyplývajúcej z podielu tichého spoločníka zo zisku podnikania.

Z horeuvedených príkladov nám vyplýva, že pre každú spoločnosť je charakteristické niečo iné, rozdiely spočívajú v ich právnej štruktúre ako aj pri ručení za záväzky počas prevádzkovania spoločnosti. Každá spoločnosť sleduje iné ciele a preto sú zakladané v rôznych možnostiach, ktoré im dovoľuje slovenská legislatíva.

Možným riešením tohto problému je spoznať najprv potreby a ciele, ktoré chceme prostredníctvom spoločností dosiahnuť a tomu prislúchajúc si zakladať danú spoločnosť.

²⁵ BALÁŽ, P. a kol. 2010. *Medzinárodné podnikanie*, Bratislava: Sprint, 2010. 149 s. ISBN 978-80-89393-18-3

ZÁVER

Sprievodným javom fungovania podnikania zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky tvorí stále silnejúci príchod nových investorov na území nášho štátu, ktorý zasahuje do foriem podnikania. Novovzniknuté podnikateľské jednotky vplývajú na ekonomiku Slovenska, vytvárajú nové príležitosti jednak pre domáce a firmy a pre obyvateľstvo. Preukazuje sa, že príchod zahraničných investorov na Slovensko predstavuje novú etapu vývoja našej spoločnosti z rôznych pohľadov ako napríklad z ekonomickej aj z právnickej stránky. Rozhodujúcim faktorom úspechu zahraničných podnikateľských jednotiek je im primeraná správna voľba výberu foriem podnikania. Pokiaľ ide o rozmanitosť foriem podnikania na území nášho štátu, môžeme si skonštatovať, že zahraničné osoby predovšetkým podnikajú vo forme ES a dcérskych spoločností.

Cieľom mojej práce bolo dospieť k tomu, ako zahraničná osoba môže na Slovensku v rámci právnej úpravy našej krajiny podnikat'. Z výsledkov práce a diskusie nám už je jasné ako môže toto podnikanie realizovať', aké právne kroky musí záujemca o podnikanie realizovať', aby mohol aj na Slovensku podnikateľskú činnosť pokračovať. Takto už si vieme predstaviť fungovanie systému podnikania.

Hlavný cieľ mojej práce tvorí z legislatívnej stránky prezentovať fungovanie podnikateľských jednotiek podľa platnej slovenskej legislatívy, ktoré sa vzťahuje na zahraničnú osobu.

Ako ďalší cieľ- popis a analýza podnikania zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky vo vybraných formách podnikania už je dosiahnuté.

Podciele taktiež boli dosiahnuté, o čom svedčia aj jednotlivé formy ako si môžu tie subjekty na Slovensku podnikat', aké formy podnikania si môžu zvoliť, aké činnosti im umožňuje zákon.

ZOZNAM SKRATIEK

ES	- Európska spoločnosť
EÚ	- Európska únia
EZH	- Európske zoskupenie hospodárskych záujmov
J-V	- joint venture
NREZH	- Nariadenie Rady (EHS) č. 2137/85 z 25. júla 1985 o Európskom zoskupení hospodárskych záujmov (EZH)
NRES	- Nariadenie Rady (ES) č. 2157/2001 z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (SE)
Obch Z	- Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
OR	- obchodný register
PZI	- priame zahraničné investície
SARIO	- Slovenská agentúra pre investície a rozvoj
SCE	- Európske družstvo
SR	- Slovenská republika
ZED	- Zákon zo 6. februára 2007 o európskom družstve č. 91/2007 Z. z. o európskom družstve
ZES	- Zákon z 9. septembra 2004 o európskej spoločnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ZTS	- Zmluva o tichom spoločenstve upravená § 673-681 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Z. z.
ŽZ	- Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] KOPAL, L. 2003. Podnikanie zahraničnej fyzickej osoby na území SR. In: *Dane a účtovníctvo-prax*. 2003, č.10, s. 24-30.
- [2] MINTÁL, J. 2002. Podnikanie zahraničných osôb na území SR. In: *Poradca*. 2002. č.12-13. s.356-368.
- [3] NEVOLNÁ, Z.- ŠKRINÁR, A. 2008. *Obchodné spoločnosti- Akutálne otázky a problémy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN 978-80-7380-157-1
- [4] BALÁŽ,P. a kol. 2010. *Medzinárodné podnikanie*, Bratislava: Sprint , 2010 . 149 s. ISBN 978-80-89393-18-3
- [5] *Podnikanie na Slovensku*. . [online]. Bratislava :NARMSP,2009. 6 s. [cit. 2012.03.10.] Dostupné na internete: < sme-husk.eu/docs/CBC_HU-SK_DBiS_sk.pdf> . ISBN 978-80-88957-47-8.
- [6] Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
- [7] Nariadenie Rady (EHS) č. 2137/85z 25. júla 1985 o Európskom zoskupení hospodárskych záujmov (EZHZ)
- [8] Nariadenie Rady (ES) č. 2157/2001 z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (SE)
- [9] Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
- [10] Nariadenie Rady (ES) č. 91/2007 zo 6. februára 2007 Z. z. o európskom družstve
- [11] Nariadenie Rady (ES) z 9. septembra 2004 o európskej spoločnosti
- [12] Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov
- [13] Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. z.
- [14] TA3. 2011. *Zahraničné firmy zainvestovali 517 mil. €*. In: TA3 . [online]. 15.12.2011 [cit. 2012-02-11] Dostupné na internete: <<http://www.ta3.com/clanok/5820/zahranicne-firmy-zainvestovali-517-mil.html>>
- [15] TA3.2011. *Slovensko je pre zahraničné firmy obľúbenou destináciou*. In: TA3. [online]. 31.12.2011 [cit. 2012-17-02] Dostupné na internete: <<http://www.ta3.com/clanok/6704/slovensko-je-pre-zahranicne-firmy-oblubenou-destinaciou.html>>
- [16] SITA.2010. Takmer polovicu pridanej-hodnoty na Slovensku vytvoria zahranicne firmy. In: Pravda. [online]. 19.11.2010 [cit. 2012-17-02] Dostupné na internete:

- < http://spravy.pravda.sk/takmer-polovicu-pridanej-hodnoty-na-slovensku-vytvoriazahranicne-firmy-1r8-/sk_ekonomika.asp?c=A101119_215116_sk_ekonomika_p01#ixzz1mIIZkRt8>
- [17] Fričová, Zuzana. 2004. *Nové európske právne formy od jesene aj na Slovensku*. In: Etrend. [online]. 18.02.2004 [cit. 2011-10-03]. Dostupné na internete: <<http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-pravo/nove-europske-pravne-formy-od-jesene-aj-na-slovensku.html>>
- [18] PODNIKAM.SK.2010.Zmluva o tichom spoločenstve. In: Podnikam.SK. [online]. 18.02.2010 [cit. 2011-12-03]. Dostupné na internete: <<http://www.podnikam.webnoviny.sk/formy-podnikania/zmluva-o-tichom-spolocenstve/12352>>
- [19] Petrivaldský, Peter, Mgr. 2010. Zmluva o tichom spoločenstve. In: e-pravo.sk. [online]. 8.12.2010. [cit. 2011-13-03]. Dostupné na internete: <<http://www.e-pravo.sk/articles/view/64/zmluva-o-tichom-spolocenstve>>
- [20] Semančíková, Gabriela, JUDr. Oprávnenie zahraničných osôb podnikat' na území SR. In: Advoselect. copyright 2012. [online]. [cit. 2011-15-03]. Dostupné na internete: <<http://www.aks.sk/?SID=02e273bd6631c6b97f201f9de41c1503&pid=1&mid=1&SID=02e273bd6631c6b97f201f9de41c1503>>
- [21] Societas Europaea – Európska spoločnosť. In: AKONT. copyright 2012. [online]. [cit. 2011-15-03]. Dostupné na internete: <<http://www.akontslovakia.sk/sk/societas-europaea-europska-spolocnost>>
- [22] Overview of current state of SE foundations in Europe. In: Worker-participation.eu. copyright 2012. [online]. [cit. 2011-14-03]. Dostupné na internete: < <http://www.worker-participation.eu/European-Company/SE-COMPANIES/Facts-and-Figures> >
- [23] Luppová, Stanislava. 2011. Tento rok k nám mieri viac zahraničných investorov. In: aktualne.sk. 25.11.2011. [online]. [cit. 2011-14-03]. Dostupné na internete: < <http://aktualne.atlas.sk/tento-rok-k-nam-mieri-viac-zahranicnych-investorov/ekonomika/slovensko-a-ekonomika/>>